

EVALUAČNÍ PLÁN PRO PROJEKT MAP ORP OSTRAVA

Zpracovala: Doc. Mgr. et Mgr. Kateřina Glumbíková, Ph.D.

Teorie změny projektů MAP

Vstupy	Aktivita	(Pod)aktivity	Výstupy	Výsledky	Dopady
Finanční, materiální, lidské, zdroje projektu -Specifičnost území SO ORP Ostrava - Zkušenosti realizačního týmu a zapojených aktérů s pokračující realizací MAP - Ustanovené a aktualizované struktury projektu - Akční plány a metodické materiály - Potřeba rozvoje a aktualizace nastaveného systému spolupráce	KA1: Řízení projektu/ KA2: Místní akční plán rozvoje vzdělávání III	A 1.1 Řízení procesu rozvoje a aktualizace MAP	<ul style="list-style-type: none"> Vhodně zvolený realizační tým Kvalitně řízené a realizované povinné aktivity A1 Rozvoj a aktualizace MAP a A2 Evaluace procesu místního akčního plánování • Odborná a administrativní podpora procesu místního akčního plánování	Dílčí cíl 1. Systémové zlepšení řízení mateřských a základních škol prostřednictvím začleňování dlouhodobého místního plánování jako nástroje ke kvalitnímu řízení škol Dílčí cíl 4. Zlepšení spolupráce s rodiči, zřizovateli a veřejností, zlepšení spolupráce v území a využívání místních finančních zdrojů pro rozvoj vzdělávání dětí a žáků.	Hlavním cílem MAP je zlepšit kvalitu vzdělávání v mateřských a základních školách tím, že bude podpořena spolupráce zřizovatelů, škol a ostatních aktérů ve vzdělávání, to znamená společné informování, vzdělávání a plánování partnerských aktivit pro následné společné řešení místně specifických problémů a potřeb a
	KA2: Místní akční plán rozvoje vzdělávání III	A 1.2 Zpracování komunikačního plánu, zpracování a realizace konzultačního procesu jako součásti komunikačního plánu.	Zpracovaný/aktualizovaný komunikační plán pro partnerství obsahující popis stavu partnerské spolupráce s ostatními subjekty mimo ŘV MAP, popis způsobů a procesů zapojení dotčené		

			veřejnosti a plánované aktivity konzultačního procesu.		vyhodnocování přínosů spolupráce. Celkově je od realizace projektu očekáváno ukotvení a prohloubení procesu kvalitativního zlepšování úrovně vzdělávání dětí a žáků, další rozvoj kvalitního inkluzivního vzdělávání, rozvoj a upevnění spolupráce aktérů ve školství a vzdělávání. Účast odborníků, místních lídrů a odborných expertů na podpoře rozvoje školství a vzdělávání v rámci celého ORP. Snahou projektu je pozitivně působit a podporovat jednotlivé aktéry ve
		A 1.3 Pracovní skupina pro financování	Výsledkem realizace této podaktivity bude ustavená, funkční a činná PS pro financování. Zpracované akční plány, ve kterých bude uveden zdroj financování a zpracované SR MAP.		
		A 1.4 Pracovní skupiny ke čtenářské a matematické gramotnosti a k rozvoji potenciálu každého žáka	Výsledkem realizace této podaktivity bude ustavená, funkční a činná PS pro čtenářskou gramotnost a k rozvoji potenciálu každého žáka, ustavená, funkční a činná PS pro matematickou gramotnost a k rozvoji potenciálu každého žáka. Budou identifikováni místní lídři (zpracovaný seznam od každé PS). Dále bude využita a dále	Dílčí cíl 2. Sdílené porozumění cíli: orientace na kvalitní inkluzivní (společné) vzdělávání	

			rozpracovávána dokumentace MAP - aktualizovaná a doložená v rámci podaktivity A 1.8 - návrhy aktivit spolupráce a aktivit škol v čtenářské a matematické gramotnosti a k rozvoji potenciálu každého žáka předané ŘV MAP.		vzdělávání a jejich zájem o spolupráci a neustálé zvyšování kvality škol a vzdělávání v nich Konkrétně: 1. Dojde k další podpoře a dalšímu upevnění procesu společného plánování v území včetně sdílení aktivit v oblasti školství a vzdělávání. 2. Vzdělávání v území bude reagovat na místní potřeby. 3. Dojde k dalšímu prohloubení a upevnění konstruktivní spolupráce a partnerství škol, zřizovatelů, dalších vzdělávacích institucí, rodičů, organizací působících ve
		A 1.5 Pracovní skupina pro rovné příležitosti	Výsledkem realizace této podaktivity bude ustavená, funkční a činná PS navrhuující aktivity k nastavení příležitostí ke kvalitnímu vzdělávání v území a ve školách. Dále dokumentace MAP – aktualizovaná a doložená v rámci podaktivity A 1.8 - návrhy konkrétních aktivit nastavujících rovné příležitosti a podmínky ke vzdělávání a snižující selektivitu vzdělávacího systému v území a uvnitř	Dílčí cíl 3. Zavádění řešení pro snižování nerovností ve vzdělávání uvnitř škol a v území - dostupnost kvalitního vzdělávání pro každé dítě/každého žáka v inkluzivní škole	

			škol. Ve strategické části budou zařazeny aktivity reflektující tuto problematiku, a to v rámci aktivit škol nebo aktivit spolupráce a následně budou zařazeny v akčních plánech.		vzdělávání, nestátních neziskových organizací a dalších partnerů. 4. Projekt přinese zvýšení a udržení komunikace a
		A 1.6 Pracovní skupina pro další témata	Výsledkem realizace této podaktivity bude ustavená, funkční a činná PS pro kariérové poradenství, ustavená, funkční a činná PS pro předškolní vzdělávání a péči. Dále budou identifikováni místní lídři a to ve formě seznamu od každé PS a dokumentace MAP - aktualizovaná a doložená v rámci podaktivity A 1.8 - návrhy aktivit spolupráce a aktivit škol v oblasti kariérového poradenství	Dílčí cíl 2. Sdílené porozumění cíli: orientace na kvalitní inkluzivní (společné) vzdělávání	vzájemné informovanosti o aktivitách různých subjektů v oblasti vzdělávání - zvýšení důvěry, otevřenosti, inspirace pro ostatní. 5. Dojde k rozvoji a aktualizaci MAP, aktualizaci dokumentace MAP v čteně tvorby AP, jako základního dokumentu pro oblast vzdělávání. 6. Školy budou mít dostatek informací o

			a předškolního vzdělávání a péče předané ŘV MAP.		aktuálních možnostech
		A 1.7 Podpora škol v plánování	-	Dílčí cíl 1. Systémové zlepšení řízení mateřských a základních škol prostřednictvím začleňování dlouhodobého místního plánování jako nástroje ke kvalitnímu řízení škol	externího financování svých aktivit a budou mít připravený a do SR zařazený dostatečný počet investičních záměrů vhodných ke spolufinancování. 7. Projekt přinese systémové zlepšení
		A 1.8 Místní akční plánování	Výsledkem realizace této podaktivity bude aktualizovaná analytická část (aktualizovaná analýza stavu a potřeb, aktualizované SWOT analýzy včetně stanovení/úpravy (doplnění) hlavních problémů k řešení a analytického popisu jejich příčin), strategická část se Strategickým rámcem MAP do roku 2025 (bude	Dílčí cíl 1. Systémové zlepšení řízení mateřských a základních škol prostřednictvím začleňování dlouhodobého místního plánování jako nástroje ke kvalitnímu řízení škol	řízení mateřských a základních škol orientovaných na kvalitní inkluzivní vzdělávání. 8. Nerovnosti ve vzdělávání uvnitř škol a v území budou sníženy - kvalitní vzdělání bude dostupné pro každého žáka/dítě. 9. Bude vyhodnocen proces dosavadního

			obsahovat min. stanovené priority, ke každé prioritě stanovení cíle, investiční záměry), aktivity škol, aktivity spolupráce a aktualizovaná implementační část – postupně zpracované akční plány na roky 2023, 2024, 2025.		přínosu MAP v území. 10. Díky prohloubení a upevnění spolupráce, informovanosti a společnému plánování aktérů ve vzdělávání dojde ke zvýšení kvality vzdělávání v mateřských a základních školách na území SO ORP Ostrava.
		A 1.9 Spolupráce s projektem KAP	Výsledkem realizace podaktivity bude realizovaná spolupráce s projektem KAP.		
		A 1.10 Spolupráce s projektem poskytujícím metodickou podporu akčnímu plánování v území	Výsledkem realizace podaktivity bude realizovaná spolupráce s projektem SRP/ metodické podpory akčního plánování v území, účast na aktivitách tohoto projektu.		
		A 1.11 Spolupráce s ostatními projekty IPs, IPo koncepčními	Výsledek realizace podaktivity bude realizovaná spolupráce s	Dílčí cíl 2. Sdílené porozumění cíli: orientace na kvalitní	

			dalšími IPs nebo s projekty IPo koncepčními.	inkluzivní (společné) vzdělávání	
--	--	--	--	----------------------------------	--

Metodologický rámec evaluace

Hlavní cíl evaluace: identifikovat přínosy i rozvojové oblasti akčního plánování pro děti a žáky, rodiče, ředitele a učitele, zřizovatele a další subjekty, které se v akčním plánování angažovaly nebo jím byly dotčeny; v letech 2014 - 2023.

Evaluační design: Evaluace vedená teorií (*Theory driven evaluation*): Ověřuje, **zda a za jakých podmínek** platí, že realizované **aktivity** a jejich **výstupy** přinášejí předpokládané okamžité a dlouhodobé **dopady**. Zobrazuje tak reálné a ověřené efekty projektu na cílové skupiny a prostředí v daném **kontextu**. Zahrnuje tedy také **externí faktory**, které stojí mimo projekt, ale ovlivňují ho, a **ukazatele**, pomocí kterých je ověřována vazba mezi jednotlivými prvky teorie změny. Tato logika evaluace umožňuje ověřit také nezamýšlené dopady a chybné účinky projektu (Metodika pro evaluaci nesoutěžních projektů OP Zaměstnanost 2014–2020).

Základní evaluační matice:

Hodnocený cíl a subcíle MAP	Oblast evaluace	Evaluační otázky (EQ)	Evaluační podotázky specifikující zjišťované indikátory (sEQ)	Techniky sběru dat
<p>Hlavním cílem MAPů je zlepšit kvalitu vzdělávání v MŠ a ZŠ, zatímco dílčí cíle jsou:</p> <p>I. Systémové zlepšení řízení mateřských a základních škol prostřednictvím začleňování dlouhodobého místního plánování jako nástroje ke kvalitnímu řízení škol.</p> <p>II. Sdílené porozumění cíli: orientace na kvalitní inkluzivní (společné) vzdělávání</p> <p>III. Zavádění řešení pro snižování</p>	<p>Účelnost</p>	<p>EQ1: Do jaké míry se v našem území podařilo dosáhnout hlavního i dílčích cílů MAP?</p> <p>EQ2: Co v dosažení těchto cílů bránilo a co jim naopak pomáhalo?</p> <p>EQ3: Do jaké míry se podařilo postupovat při naplnění cílů v souladu s principy MAP (spolupráce; zapojení dotčené veřejnosti do plánovacích procesů; dohoda; otevřenost; SMART; udržitelnost; partnerství) v rámci MAP I., II., III.?</p>	<p>sEQ1: Jaké silné stránky a příležitosti realizátoři vnímali a jak s nimi bylo pracováno?</p> <p>sEQ2: Jaké slabé stránky realizátoři vnímali a jak s nimi pracovali?</p> <p>sEQ3: Jakým překážkám/výzvám nebo hrozbám realizátoři čelili? Podařilo se je identifikovat včas? A jaké strategie/postupy volili realizátoři pro překonání těchto výzev/hrozeb?</p> <p>sEQ4: Objevili se nějaké nečekané jevy/proměnné, které měly povahu hrozeb/rizik nebo příležitostí? Jaké strategie práce s nimi realizátoři volili? Jak se je dařilo zvládat?</p> <p>sEQ5: Jaké nové kompetence (pomocí informování, vzdělávání a plánování partnerských aktivit v rámci řešení specifických problémů a potřeb) aktéři MAP v průběhu jeho realizace získali?</p>	<p>Rozhovory s realizačním týmem a s vedoucími pracovních skupin</p> <p>Scénáře budoucnosti s jednotlivými pracovními skupinami</p> <p>Responsivně laděný dotazník pro aktéry zapojené do procesu MAP</p> <p>Analýza dokumentů (zejm. akční plány MAP, SWOT analýzy, evaluační zprávy, projektové žádosti)</p>
	<p>Dopady</p>	<p>EQ4: Co se změnilo díky akčnímu plánování v našem území?</p>	<p>sEQ6: Jaké byly pozitivní, negativní, záměrné a nezamýšlené změny v území?</p>	

nerovností ve vzdělávání uvnitř škol a v území - dostupnost kvalitního vzdělávání pro každé dítě/každého žáka v inkluzivní škole IV. Zlepšení spolupráce s rodiči, zřizovateli a veřejností, zlepšení spolupráce v území a využívání místních finančních zdrojů pro rozvoj vzdělávání dětí a žáků		EQ5: Co akční plánování přineslo jednotlivým aktérům v území?	sEQ7: Jaké byly pozitivní, negativní, záměrné a nezamýšlené přínosy pro jednotlivé aktéry?
		EQ6: Co přinesla spolupráce s dalšími projekty k naplňování cílů MAP?	sEQ8: Jaké vzájemné přínosy, komplementarity a synergie s dalšími projekty byly identifikovány?
	Udržitelnost	EQ7: Jakým způsobem se bude v MAP pokračovat? EQ8: Je plán udržitelnosti MAP realistický?	sEQ9: Jak budou fungovat (finančně a personálně) vytvořená partnerství po skončení projektu? sEQ10: Jaké aktivity jsou nosné natolik, že by se v nich pokračovalo i bez finanční podpory z ES fondů a jaký by byl plán jejich financování? sEQ11: Ve kterých aktivitách/činnostech se již dále pokračovat neplánuje? A proč? sEQ12: Jaká jsou rizika pokračování MAP po skončení programového období?

Podrobný popis technik sběru dat:

Evaluace bude probíhat v **synergické kombinaci kvalitativního a kvantitativního výzkumného šetření**. V rámci kvalitativní výzkumné strategie bude získán vhled do perspektivy aktérů (viz např. Miovský, 2006), který bude následně využit pro tvorbu jednotlivých témat dotazníku vlastní konstrukce, který bude využit pro měření a kompletaci dat vztažených k cíli výzkumu. Kvalitativní a kvantitativní výzkumná strategie tedy bude kombinována sekvenčně.

Zisk vhledu do perspektivy aktérů v rámci **kvalitativní výzkumné strategie** proběhne pomocí dvou specifických technik výzkumu, bude se jednat o: A) rozhovory s realizačním týmem a s vedoucími jednotlivých pracovních skupin; a B) skupinové diskuze s jednotlivými pracovními skupinami

MAP vedené pomocí specifického designu scénářů budoucnosti. Pro výběr informantů bude využit záměrný výběr, který zaručuje, že jsou informanti plně seznámeni s hodnoceným tématem (Hendl, 2016).

Ad A) Individuální rozhovory s realizačním týmem a s vedoucími pracovních skupin MAP budou mít povahu polostrukturovaného rozhovoru, kdy bude jádro interview odpovídat obsahu jednotlivých evaluačních otázek. Výhodu polostrukturovaného interview lze spatřovat v tom, že dokáže eliminovat nevýhody nestrukturovaného a zcela strukturovaného interview a „vytěžit současně maximum jejich výhod“. Plusem je také, že je zde možnost využít volné a nenucené komunikace (za účelem motivace a udržení zájmu komunikačního partnera) i strukturace (Miovský, 2006).

Ad B) Metoda vytváření scénářů budoucnosti je založena na vyprávění, popisu možných stavů budoucnosti. Nejde tedy o odhad, plán budoucnosti, ale o popis možného vývoje, který je určen klíčovými trendy nebo událostmi. Více než o přesné plány jde o inspiraci o vytvoření alternativ, které mohou inspirovat ke strategickým rozhodnutím a strategickému plánování. Scénáře popisují, co se může stát, za jakých předpokladů se to může stát a jaké to bude mít důsledky (Participativní metody, 2020).

Existuje řada druhů scénářů budoucnosti, mohou být prognostické nebo retrospektivní (tj. zpětně identifikující podmínky, které vedly k určitému stavu) (Rotmans a kol., 2000); krátkodobé (3 až 10 let) nebo dlouhodobé (nad 25 let); prediktivní (spojeny s konceptem pravděpodobnosti: co se nejpravděpodobněji stane když...?); explorační (zkoumání možných vývoju varianty, odpovídá na otázku: co všechno by se mohlo stát?) nebo normativní (hodnocení trendů vývoje jako pozitivní/negativní, žádoucí/nežádoucí) (Börjeson a kol., 2006) a další.

Naším cílem bude vytvořit scénář budoucnosti, který bude zejména vytvářet nové myšlenky a nápady a bránit určité kognitivní strnulosti (viz např. Slach a kol., 2015). Námi využitá metoda bude tedy založena na vyprávění a popisu možných stavů budoucnosti, nikoliv na plánu budoucnosti. Naším záměrem tak bude získat určité alternativy budoucího vývoje sledovaného jevu.

Členům jednotlivých pracovních skupin budeme klást otázku: Jaké jsou přínosy i rozvojové oblasti akčního plánování pro děti a žáky, rodiče, ředitele a učitele, zřizovatele a další subjekty, které se v akčním plánování angažovaly nebo jím byly dotčeny. Pro tvorbu scénáře budoucnosti využijeme katastrofický scénář budoucnosti, kdy akční plánování na daném území zcela nefunguje a neodpovídá specifickým potřebám dané územní oblasti a jejích aktérů.

V rámci tvorby scénáře budoucnosti se zaměříme na popis hybných sil (tj. klíčových faktorů, trendů nebo procesů, které ovlivňují situaci a pohání systém a jeho výslednou podobu), které s účastníky diskuze posoudíme na základě jejich pravděpodobnosti a důležitosti a posléze popíšeme důsledky těchto hybných sil, které budou opět hodnoceny na škálách pravděpodobnosti a důležitosti. Celá skupinová diskuze bude realizována buď formou osobní diskuze nebo online skrze aplikaci Teams a Mural (který nám umožní grafické zaznamenání výsledků diskuze a následné hlasování). Z aktivity vznikne zápis, který budou členové pracovní skupiny moci dále připomínkovat.

V rámci kvalitativní výzkumné strategie bude rovněž proveden desk research v podobě analýzy dokumentů. Dokumenty budou vybrány pomocí své vztaženosti a relevantnosti k cílům výzkumu a k jednotlivým evaluačním otázkám (viz Miovský, 2006). Analýza dokumentů bude konkrétně zaměřena na min. akční plány MAP, SWOT analýzy, evaluační zprávy, projektové žádosti atd.

V rámci **kvantitativní výzkumné strategie** bude využit dotazník vlastní konstrukce, který bude vycházet z tematické analýzy realizovaných individuálních a skupinových rozhovorů. Dotazník bude sestávat z uzavřených i otevřených otázek tak, aby měli informanti maximální možnost zhodnotit projekty, a tím naplnit cíl evaluace. Dotazník bude distribuován online. Výběrový soubor respondentů budou tvořit školy zapojené do MAP, případně (po domluvě s realizačním týmem) další aktéři MAP. Respondenti budou vybráni pomocí kombinace totálního (v případě škol zapojených do projektu) a záměrného výběru (viz Hendl, 2016).

Metody analýzy dat

Data kvalitativní povahy: Data budou analyzována pomocí tematické analýzy dle Braun a Clarke (2006), kdy proběhne otevřené kódování dat a následně jejich seskupení do konkrétních témat (tj. obsahově-významových jednotek v datech) na základě jejich podobnosti nebo rozdílnosti. Obsahová analýza Braun a Clarke bude využita, jelikož vychází z konstruktivistických principů práce s daty, která považuje za interpretačně spoluvytvářená v interakci mezi výzkumníkem a informantem.

Data kvantitativní povahy: Sesbíraná data budou očištěna, chybějící hodnoty označeny nebo doplněny, odlehlé hodnoty zkontrolovány a dle potřeby opraveny. Data v jednotlivých otázkách budou kategorizována dle svého sémantického významu. Datový soubor bude charakterizován základní popisnou statistikou. V případě další potřeby budou využity neparametrické statistické testy a bude vyhodnocována statistická významnost odpovědí.

Časový harmonogram evaluace

Časový úsek	Popis činnosti v rámci evaluace
Květen 2022	Schválení cílů evaluace a evaluačních otázek
Září 2022	Schválení evaluačního plánu
Duben 2022 – Září 2023	Analýza dokumentů relevantních s ohledem na aktuální fázi zpracování evaluace

Září 2022 – Říjen 2023	Polostrukturované rozhovory s realizačním týmem a vedoucími pracovních skupin k tématům relevantním pro aktuální fázi zpracování evaluace
Září 2022 – Leden 2023	Scénáře budoucnosti s jednotlivými pracovními skupinami
Únor 2023 – Duben 2023	Responsivně laděný dotazník pro aktéry zapojené do procesu MAP
Září 2023 – Listopad 2023	Diseminace výstupů evaluace a zpracování případných komentářů ke konkrétním výstupům evaluace
Duben 2023 – Listopad 2023	Administrativa a vedení evaluace

Etika výzkumu

V rámci realizace výzkumu budou dodržovány Etické principy ve výzkumu s lidmi organizace APA (2016). Všichni informanti budou informováni o účelech výzkumu a dalším zacházení s daty. Účast ve výzkumu bude dobrovolná. Speciální pozornost bude věnována zachování anonymity participantů a mlčenlivosti výzkumníka. Získaná data budou anonymizována a agregována.

Limity výzkumu

V rámci limitů výzkumu je také nezbytné výroky (budoucích) informantů vnímat v kontextu možné sociální desirability (míry připravenosti chovat se a jednat tak, jak si participant výzkumu myslí, že je od něj, např. výzkumníkem nebo spolu-informantem, očekáváno). Je také nezbytné si uvědomit, že komunikační partneři ve svých narativech budou generovat spíše výroky směřované k určitému cíli (výzkumné interview) než k realitě každodenní praxe. Je také důležité reflektovat, že získaná data budou založena zejména na (sebe)reflexi komunikačních partnerů. Data tak nemohou obsahovat to, co si informanti např. neuvědomují (podobně viz např. Holloway & Jefferson, 2013). Pro dosažení co nejlepší validity výzkumu bude zvolen cyklický přístup pro práci s daty v rámci výzkumného terénu a pravidelná reflexe získaných.

Použité zdroje:

American Psychological Association. (2016). Ethical Principles of Psychologists and Code of Conduct [online]. Dostupné z <http://www.apa.org/ethics/code/>

- Börjeson L, Höjer M, Dreborg K H, Ekvall T, Finnveden G. (2006). Scenario Types and Techniques: Towards a User's Guide, *Futures*, 38(7), 723-739.
- Braun V, Clarke V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101.
- Hendl, J. (2016). *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál.
- Holloway, W, Jefferson T. (2013). *Doing Qualitative Research Differently: Free Associations, Narrative and the Interview Methods*. London: SAGE.
- Miovský, M. (2006). *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada, MPSV. (nedatováno). Metodika pro evaluaci nesoutěžních projektů OP Zaměstnanost 2014–2020. [online]. Dostupné z: https://www.esfcr.cz/documents/21802/11646967/Metodika_pro_evaluaci_nesouteznich_projektu_OPZ.pdf-1/b455344a-012f-415d-b2a9-a313704e6abb?t=1565781790323
- Participativní metody. (nedatováno). Scénáře budoucnosti. [online]. Dostupné z: <http://www.participativnimetody.cz/scenare-budoucnosti.html>
- Rotmans J, van Asselt M, Anastasi C, Greeuw S, Mellors J, Peters S. (2000). Visions for a Sustainable Europe, *Futures*, 32(9), 809-831.
- Slach, O, Bosák, V, Rumpel, P. (2015). Metoda scénářů a její využití v kontextu plánování. In: Jiří Ježek (eds). *Strategické plánování obcí, měst a regionů. Vybrané problémy, výzvy a možnosti řešení*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 179-194.